І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 83. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го ТРАВНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 3, 1962 No. 83. VOL. LXVIII.

АЙЗЕНҐАВЕР ПРО СИЛУ І СЛАБІСТЬ АМЕРИКИ

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ, ВІДКРИВАЮЧИ БІБЛІОТЕКУ СВОГО ІМЕНИ, ГОВОРИВ ПРО ОБОРОННУ МОГУТНІСТЬ І МОРАЛЬНІ НЕДОСТАЧІ АМЕРИКИ

Абілене, Кензас. — 1-го травня відбулося відкриття Бібліотеки й Музею ім. Двайта Д. Айзенґавера, під час якого колишній президент виголосив промову до 25.000 осіб, між якими був віце-президент Линдон Б. Джансон, три брати колишнього президента — Едґар, Ірл і Мілтон Айзенґавери, пані Айзенґавер та інші високі федеральні і стейтові урядовці з губернатором Джаном Андерсоном на чолі. Двайт Д. Айзенґавер в своїй промові говорив про те, що „поняття краси, моралі і пристойности" в цій країні стають гіршими в порівнянні з тим часом, коли він там жив та як молодий юнак працював на ріллі і вчився в школі. Айзенґавер виступав проти „вульґарности, змисловости і непристойности в кінових фільмах і в книжках". Але він також із тугою та ностальгією згадував славні традиції американської нації та своєї власної родини. Він висловив своє невдоволення з того, що Америка змінясться в напрямі до гіршого. На його думку понижується дух американського народу, зменшується його патріотичне наставлення і не йде впарі з тими осяґами, що їх американський нарід здобув в науковій, промисловій і матеріяльній ділянках. Він домагався, щоб настало відродження американської гордости, що була колись. Але колишній президент розуміє, що Америка сильна. Він сказав: „Тепер Америка є саме на стільки сильна, наскільки вона повинна тепер бути. Америка є найсильнішою країною в світі і ніхто чужий не зможе перемогти її або поважно послабити. Тільки самі американці могли б їй пошкодити". Преса підкреслює, що Айзенґавер вже і давніше висловлював подібні думки, але тепер зробив він це з більшою красномовністю, говорячи з пам'яті, без написаного тексту промови. Айзенґавер їхав у відкритому авті, що очолювало довгий похід, який простягався на дві милі. Перед будинком бібліотеки імени Д. Д. Айзенґавера, що коштував $3 мільйони, головним чином складених із добровільних пожертв, стояли високі урядовці, які оплесками вітали Айзенґавера. Колишній президент поданням руки вітався з давнішими приятелями, які підходили до авта. Одна жінка приступила до авта і передала Айзенґаверові кіш бузкових квітів. Коли похід проходив попри католицьку церкву, то всі її дзвони радісними звуками вітали колишнього мешканця цієї місцевости, що має тепер 7.136 жителів. Такасама скількість людей вітала Айзенґавера майже 10 років тому, коли він там повідомив влітї 1952-го року про свою кандидатуру на президента ЗДА. В бібліотеці ім. Айзенґавера містяться всі його урядові документи. Приміщений там є і музей Айзенґавера, в якому зберігаються всі речі колишнього президента, всі його дарунки, які він діставав був від своїх і чужих під час восьмирічної президентури. На цій урочистості промовляв і віце-президент Л Джансон, який пригадав, що він був провідником сенатської більшости за урядування Д. Айзенґавера Джансон сказав, що він і Айзенговер хоч „часто розходжувалися в поглядах на різні справи, то це розходження ніколи не було неприємне, не було таке, що вело до розбрату". Голова Адміністрації Головного Уряду — Бернард Л Бутін, прочитав звернення президента Кеннеді, документи якого мають бути пізніше передані Гарвардському університетові, в якому він студіював. Губернатор Андерсон офіційно передав бібліотеку й музей на власність федеральному урядові, який адмініструватиме новою інституцією і втримувати її. Канцлер Кензанського університету д-р В Кларк Веску хвалив „безкорисність проводу Айзенґавера" і згадав при тому його покійну матір, 100-річчя народин якої припадало саме на день відкриття бібліотеки. Цю жінку знають численні присутні і високо цінять її, що виховала своїх дітей на чесних американських громадян. Після церемонії відкриття бібліотеки відбулося прийняття в готелі Санфлавер. На відкритті мав бути і колишній президент Гаррі С. Труман, але він відкликав свій приїзд внаслідок смерти свого кузена — ген.-майора Ралфа Е. Трумана.

Міжнародна Ліга Прав Людини протестує проти смертних кар в СССР

Об'єднані Нації, Н. Й. — У вівторок дня 1 травня ц.р. Міжнародна Ліга Прав Людини передала на руки діючого Генерального Секретаря Об'єднаних Націй У Танта протест проти встановлення в Совєтському Союзі смертних кар за порівняльно незначні проступки. Названа Ліга, яка є консультативною організацією в рамцях Об'єднаних Націй, подала у своєму протесті прізвища семи совєтських громадян, уже розстріляних і 17 інших засуджених совєтськими судами до смертних кар за спекуляцію валютою, дорогоцінними металями і шантаж. Голова Ліґи Прав Людини Роджер Н. Болдвін підкреслив у супровіднім листі до протесту, що засуджені до смертної кари совєтські громадяни не мають навіть права відклику до Найвищого Суду СССР, як на це дозволяв досі совєтський кримінальний кодекс. У протесті згадано тільки укази президії Верховного Совєту СССР, що стали законами в липні 1961 р. Про нові укази в справі карання смертю за спротив органам влади, хабарництво і зґвалтування, затверджені уже як закони Верховним Совєтом СССР в днях 23-24 квітня ц. р., у протесті не згадано.

Світовий Банк цього року дасть позичок на більйон долярів

Вашинґтон. — Директор Світового Банку або Міжнародного Банку Відбудови і Розвитку Юджін Р, Блек повідомив, що ним очолюваний банк цього року зможе позичити своїм членам - державам коло одного більйона долярів, що буде новим його рекордом. Цей банк міг би збільшити суму тих позик, що їх уділяє, але немає відповідних проєктів, на які мали б іти ті позики. Від початку свого існування цей банк дав 310 позичок на суму $6.500,000,000. Він заснований в 1946-му р. Щорічно банк заробляє на відсотках пересічно $100 мільйонів. Його резерви виносять тепер до $676 мільйонів, з чого $216 мільйонів є зберігані як плинні резерви, щоб можна було покрити ті втрати які треба покрити на випадок невиконання зобов'язань якоюсь країною. Позики давав банк на різні цілі: будову сталеварні в Токіо, фабрики цементу в Перу, порту в Кенії, будову електрівень, транспорту і т. п. Спочатку банк мав 41 члена, а тепер число його членів - держав дійшло до 75. 15 нових самостійних держав внесли прохання про прийняття їх в члени банку. Перед уділюванням позик банк мусить впевнитися, що запропонований проєкт, на який призначена позика, є економічно здоровий, і що держава зможе сплачувати рати позики, що її затягає.

Дорадча Комісія Президента проєктує зміну робітничого закону Тефта — Гартлі

Вашинґтон. — Дорадча Комісія Президента в справі праці і працедавців 1-го травня предложила президентові Кеннеді проєкт зміни робітничого закону Тефта-Гартлі, в якому пропонує більший вплив уряду на вирішування спорів між робітниками і працедавцями. Президент мав би мати більшу владу при розв'язці непорозумінь між робітниками і працедавцями і міг би в деяких випадках, без відклику до суду, сам забороняти страйки та припиняти їх на 80 днів. Закон Тефта-Гартлі вирішує, що Президент мусить просити суд, щоб вирішив, чи внаслідок страйку є загрожені здоров'я і безпека країни. Суд міг би вирішувати справу відкладення страйку аж тоді, коли б одна зі сторін, робітники або працедавець, не погоджувався з рішенням Президента. Комісія стверджує, що право добровільного порозуміння в справі контрактів про працю мусить залишитися і надалі, але воно мусить узгляднювати і добро громадянства, а не тільки інтереси робітників і працедавців. Дорадча Комісія складається з 20-ох членів: представників праці, промислу і громадянства. Президент Кеннеді заявив, що проєкт цієї Комісії є „дуже важливий документ". В цій справі мусить сказати своє слово Конґрес, який дістане відповідні законопроєкти до ухвалення.

Резервістів звільнятимуть в днях від 1-го до 11-го серпня

Вашинґтон. — Представник армії повідомив, що покликані до активної служби резервісти в жовтні минулого року у зв'язку з берлінською кризою будуть звільнювані, починаючи від 1-го серпня ц. р. Звільнення всіх армійських резервістів — 110.000 вояків, має закінчитися коло 11-го серпня. Перша має бути звільнена 32-га Піхотна Дівізія (в днях від 1-го до 5-го серпня). Після неї 49-та Танкова Дивізія з Тексасу. Фльота має звільнити 8.000 резервістів-моряків і 40 кораблів та 18 ескадриль літаків. Летунство звільнить 27.000 резервових летунів в перших днях серпня цього року.

● **В Кензас Сіті**, Мізурі, помер у віці 81-го року кузен колишнього президента генерал майор Ралф Е. Труман, який був командантом 35-ої дивізії Крайової Ґвардії. Він брав участь в еспанській війні та в першій світовій війні.

Уряд дає мільйон долярів на вакцину проти загальної перестуди

Вашинґтон. — Уряд Публічного Здоров'я веде головну атаку проти загальної перестуди, на яку щороку нездужають мільйони людей. Фармацевтична Корпорація Чарлз Пфайцер і С-ка дістала контракт на суму $211.000, щоб випродукувала вакцину проти загальної перестуди. Подібні контракти - субсидії дістануть інші фармацевтичні фірми, медичні центри, університети і промислові дослідні організації. Уряд передбачає, що зможе на цю ціль видати коло одного більйона долярів в цьому році на поборювання перестуди. Д-р Дж. М. Андрюз, який є директором Крайового Інституту Алерґії і Інфекційних Недуг, передбачає, що за п'ять років буде успішна вакцина проти загальної перестуди. Від перестуди американці річно тратять річно коло трьох більйонів долярів. Робітники тратять 218 мільйонів днів праці, а шкільні діти витрачають 195 мільйонів днів шкільної науки. Економічні втрати внаслідок перестуди сягають більйонів. Проєктом АОИЕШ $3.000.000.000. Проєктом поборювання перестуди керує д-р Дарленд Дж. Дейвіс, директор дослідного інституту алерґії.

Українська хроніка

● **Фортепіяновий концерт Марти Чапельської і Людмили Мартов**, студенток музичної школи Джуліярд, відбудеться заходом Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку в п'ятницю, дня 4-го травня ц. р., о год. 8-ій веч., в залі Клюбу. У програмі твори Гайдна, Бетговена, Шумана, Шопена, Ліста а інших.

ДЕНЬ 1-го ТРАВНЯ В ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ

„СВОБОДА НЕ ЗНАЄ НІЯКИХ МУРІВ!" — під таким гаслом відбувалася в Західньому Берліні перед будинком колишнього Райхстаґу первотравнева маніфестація, що в ній взяло участь 750.000 західніх берлінців. В тому самому часі за „муром ганьби" у Східньому Берліні східньонімецькі комуністи влаштовували свою первотравневу параду, виводячи танки, ракети і з'єднання війська та поліції.

Антоніо Сені — кандидатом на нового президента Італії

Рим. — Колишній прем'єр і теперішній італійський міністер закордонних справ Антоніо Сені дістав призначення на кандидата у президентських виборах, які відбудуться в середу 2 травня ц. р. на спільній сесії обох італійських парляментарних палат. Сені кандидуватиме від керівної Християнсько - демократичної партії. З-посеред 356 послів, сенаторів та провінційних лідерів, які нараджувались над кандидатурами на президента, Сені дістав більшість у першому голосуванні. Газети звертають увагу, що та перемога не означає ще вибору, бо в минулому бували прецеденти, коли керівна партія призначила свого кандидата, який проте не був обраний. Так сталося в 1948 році, коли - то Християнсько-демократична партія запропонувала видатного сеньйора італійських політиків, колишнього прем'єра і міністра закордонних справ ґрафа Карля Сфорцу, і в 1955 р., коли та партія запропонувала сенатора Цезаре Мерцаґоре. В першому випадку президентом став був сенатор Люїджі Ейнавді, а в останньому — Джованні Гронкі. Однак тепер — коментують газети — шанси Сені куди кращі, як ті невдачні колишні кандидати, бо за Сені голосували не члени партійної управи, а безпосередньо посли й сенатори, які будуть теж вибирати президента. Антоніо Сені є твердим прихильником єдности Заходу та приналежности Італії до НАТО.

Ватикан таврує антирелігійну кампанію в Польщі

Рим. — „Ль'Оссерваторе Романо", офіційний орган Ватикану, виступив проти розпорядків комуністичної влади в Польщі і щораз нових законів, наставлених на щораз більше спутування діяльности Католицької Церкви в Польщі та на насильне поширювання марксо - ленінської ідеології в монопольних школах, видавництвах, газетах, радіо, телевізії. Названий ватиканський орган в цілості підтримав оскарження, що його зробив кардинал Вишинський в своїй Великодній проповіді, на адресу комуністичних властей, що вони ведуть і підтримують атеїстичну пропаґанду і затруюють нею молодечі душі. Закид кардинала Вишинського так заболів комуністів, що вони накинулись на сторінках „Жиця Варшави" на Вишинського за „фальшиву протидержавну пропаґанду", якою ніби він хоче створити за кордоном враження, що в Польщі йде переслідування Церкви. Кардинал Вишинський звертався тричі до голови польського сойму з застереженнями проти антицерковних законопроєктів та з власними законодатними суґестіями, але дістав, хоч чемну, проте рішучу негативну відповідь.

У Дніпропетровську засуджено на смерть трьох „спекулянтів"

Москва. — За офіційним совєтським комунікатом, у Дніпропетровську засуджено на смерть Л. М. Старчевського, Л. І. Кощера і Л. А. Корецького за участь в „банді спекулянтів", які впродовж кількох років продавали поганенькі яблука, як ніби овочі найвищої кляси по відповідно високих цінах, вели подвійні рахунки і внаслідку заробили на різниці 400.000 карбованців. До цієї спекулянтської спілки належали однаково члени державної розподільні овочів, як обласної адміністрації харчових крамниць, які замовляли овочі і розплачувались за них. Зисками ділились також усі керівники окремих державних крамниць, втаємничені в оту „операцію". Скільки осіб було взагалі вплутаних у ту історію, де відбувався суд і якої національности засуджені на смерть — про це нічого в офіційному комунікаті не сказано. Цей останній судовий процес і його вислід стоїть у зв'язку з кампанією совєтських властей проти щораз більшої скількости обманів, грошових зловживань та хабарництва в совєтському апараті.

Вільямс роз'їздить знову по Африці

Леопольдвіль, Конґо. — Асистент державного секретаря для африканських справ, кол. губернатор Меннен Вільямс прибув до Конґа й конферував з головою тамошньої місії Об'єднаних Націй Робертом Ґардінером з Ґани та з прем'єром конґолійського уряду Сирілем Адулею. Вільямс був на влаштованому в його честь бенкеті в конґолійського президента Розефа Касавубу. Внаслідку заходів американської дипломатії і Об'єднаних Націй, катанґійський президент Мойсе Чомбе погодився знову прилетіти в четвер цього тижня до столиці Конґа для дальших переговорів з конґолійським урядом про ліквідацію сецесіоністичного руху Катанґи.

СОВЄТИ ЗАКИДАЮТЬ АМЕРИЦІ ПРИГОТУВАННЯ ДО ПРЕВЕНЦІЙНОЇ ВІЙНИ

У БЕРЛІНІ ПО ОБОХ СТОРОНАХ МУРУ ВІДБУЛИСЬ 1-ТРАВНЕВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ. — В БЕОГРАДІ ПОКАЗАНО СОВЄТСЬКІ ТАНКИ

Москва. — Маршал Родіон Маліновський, міністер військових справ СССР, приймаючи на Червоній площі в Москві військову параду з нагоди 1-го травня, виголосив промову, в якій накинувся на ЗДА, та зокрема на президента Дж. Ф. Кеннеді, за нібито приготування до атомової атаки на Совєтський Союз. Маліновський, з очевидною алюзією до недавнього інтерв'ю з през. Кеннеді в „Сатардей Івнінґ Пості", в якому Президент признав, що Америка не виключає можливости „ініціятиви в атомовій війні", „забув" згадати, що Кеннеді застерігся, що ЗДА можуть перші вжити атомову зброю, якщо будуть заатаковані переважаючими суходільними комуністичними силами в Европі, але що самі і не думають розпочинати ніякої війни. Маліновський вживав у своїй промові привичних большевицьких демагогічних фраз про палячів війни і т. п., та, як звичайно, відгрожувався могутніми совєтськими силами, ніби здатними „розторощити" кожного напасника. Військова парада тривала всього 45 хвилин, з чого впродовж 10-х хвилин їхали на підвозях ракети на коротку віддаль, найбільша ракета мала 60 стіп довжини. Поруч із Маліновським стояли маршал Климентій Ворошилов, допущений в цьому році на трибуну поруч з іншими совєтськими „промінентами" (в минулому році його відтіль прогнали) та перший заступник військового міністра маршал Андрій Гречко, а поруч із ними Нікіта Хрущов і інші члени совєтського уряду. З нових родів зброї показано тільки маленькі, мабуть антитанкові ракети та автомат для вжитку парашутних військ. Після військової паради дефілювали змобілізовані робітники й різні інші групи цивільних громадян.

З інших комуністичних столиць найбільше шуму було у Східньому Берліні, куди від кількох днів стягано вже війська і важку зброю для 1-травневої паради. Приймали її комуністичний диктатор Вальтер Ульбріхт і хворіючий від довшого часу комуно-німецький прем'єр Отто Ґротеволь. Головною прикрасою східньо-німецької зброї була, ніби-то „подарована" Совєтами східньо-німецькій армії, протилетунська ракета, одна з тих, що нібито збила американський літак У-2 Франсіса Поверса. На терені Берліну не прийшло до ніяких інцидентів, бо з обох сторін „муру ганьби" власті дбали, щоб демонстранти не наближувались туди. Почерез той мур ішов тільки завзятий пропаґандивний бій, бо однаково східньо-німецькі комуністи, як західньо-німецька поліція стягнули туди змоторизовані гучномовці, які намагались одні одних перекричати. На площі Республіки в Західньому Берліні, перед велитенською масою народу, що її обраховувано на 700,000 людей, виголосили промови американський генерал Лушіюс Клей, що йому уладжено бурхливу овацію, західньо - німецький президент д-р Гайнріх Любке і західньо-берлінський посадник Віллі Брандт. Ген. Клей заявив, що він не прощається з Берліном, а тільки каже „до побачення" та що на кожний заклик, коли тільки треба буде його, він готов далі служити справі оборони волі в Берліні. Це був останній публічний виступ генерала Лушіюса Клея, персонального репрезинтанта през. Кеннеді в Західньому Берліні, перед його поворотом до Америки.

На 1-травневій параді у Варшаві Владислав Гомулка лаявся на Америку з приводу теперішньої серії атомових дослідів над Тихим океаном, називаючи їх „атомовим шантажем збоку американських імперіялістів". У столиці Югославії Београді югославські комуністи несподівано показали 20 нових совєтських танків типу Т-54. Раніше Югославія ніколи не повідомила про будь-яку умову з СССР про доставу зброї. Від 1948 року Югославія дістає зброю майже виключно від Заходу, головно від Британії і ЗДА. Від 1948 до 1957 року З'єдинені Держави дали Югославії військову допомогу вартости близько 1 більйон дол. Коли Москва дала ті танки Югославії і скільки — цього не виявлено.

Пікассо дістав „мирову нагороду Леніна", але його твори заборонені в СССР

Москва. — Еспанський артист - маляр Пабльо Пікассо, модерніст, точніше „кубіст" в сучасному малярстві, дістав від совєтського уряду „мирову нагороду Леніна" поруч із ґанським просовєтським президентом Кваме Нкрумахом, одним пакістанським комуністичним поетом, комуністкою професоркою в Чіле і президентом комуністичної Мадярщини. З тією нагородою пов'язана сума 10.000 рб., себто теоретично $11,100, яку проте виплачують в рублях без права виміни на чужу валюту. Пікассо підтримував різні комуністичні імпрези й підписував всякі „мирові заклики", але його образів не показують в совєтських галеріях і музеях, бо вони суперечать „соцреалізмові", що єдино допускальний. Зате „Голуб мира" Пікассо став одною з офіційних комуністичних емблем.

20-го травня відбудуться вибори в 28 місцевостях для підтримки медичної опіки

Ню Йорк. — 20-го травня ц. р. в найбільшій залі Ню Йорку в Медісон Сквер Ґарден відбудеться віче для підтримки законопроєкту про медичну опіку для старших осіб в рямках соціяльного забезпечення. На цих зборах в Ню Йорку промовлятиме президент Кеннеді. Посадник Ню Йорку Роберт Вагнер буде промовляти разом із Президентом. Посадник підготовляє проклямацію, якою оголосить день 20-го травня Днем Опіки над Старшими Людьми, а місяць травень має бути оголошений як Місяць Старших Громадян. В Ню Йорку промовлятимуть ще голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні та колишній конґресмен із Ровд Айленду Ейм Дж. Форанд. Подібні збори в дні 20-го травня відбудуться ще в 28-ох інших місцевостях, і на них домагатимуться ухвалення закону про медичну опіку над старшими в рямах соціяльного забезпечення. Нюйоркські збори мають тривати від 1.30 до 4.30 по полудні. Передбачена також і мистецька програма.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** підписав закон про те, щоб з того дому в Ню Йорку, в якому мешкав колись Александер Гемілтон, зробити державний меморіяльний дім при Міському коледжі в Ню Йорку. Цей дім подарувало федеральному урядові Історичне Товариство, і тепер уряд опікуватиметься цією національною пам'яткою.

● **Президент** домагається, щоб Конґрес ухвалив закон про збільшення платень високим федеральним урядовцям, науковцям і інженерам, які працюють для уряду, і які не радо йдуть на державну працю тому, що федеральні платні є значно менші від приватних.

● **Нюйоркська Телефонічна Компанія** відзначила медалею за хоробрість 39-річного свого працівника Томаса Дж. Мелона за те, що врятував життя 27-ох дітей, які могли втопитися в річці, коли на ній заломився був лід. Кількох дітей Мелон витягнув був вже з-під льоду, бродячи поміж кригою по воді, що сягала йому до поїса.

● **Великий цирк Рінґлінг Брадерс, Барнум енд Бейлі**, який дає вистави в Ню Йорку, в понеділок 30-го червня давав безплатну виставу для дітей, бідних і калік, які свою радість із вистави найкраще винагородили тих всіх, що виконували продукції. На виставі було 15,000 дітей. Кльовн Лу Джекобс сказав: „Це жива авдиторія, вони так ентузіястично приймають наші продукції, що варто для них грати".

● **В Ню Мехіко на базі Вайт Сендс** з повним успіхом випробовували протиракетну зброю „Ніке - Зевес", яка автоматично долетіла до своєї цілі і її знищила в повітрі.

У СВІТІ

● **Комуно - польські члени** у мішаній так званій невтральній Комісії в Південному В'єтнамі, що існує від 1954 року, станули цілком по стороні Північного В'єтнаму, що переводить наїзд на Південний В'єтнам, перекидаючи туди партизанів. Через північно - в'єтнамську радіостацію в Ганой передавано заяву комуно - польського „невтрального" представника з гострими атаками проти Південного В'єтнаму й Америки. В тій „невтральній" Комісії членами є Індія, Канада і Польща. Комісія стала фікцією і за 8 років свого існування не склала ні одного звіту про комуністичних партизанів.

● **Норвежський парлямент** уповажнив уряд до переговорів про приступлення Норвеґії до Спільного Господарського Ринку, членами якого є Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ. Але, коли буде готовий договір, на підставі якого прийнято б Норвеґію до того господарсько - політичного бльоку, то остаточну згоду мусить дати норвежський нарід в загальному плебісциті.

● **На летовищі в Альжирі** французькі терористи перевели ще один успішний саботажний акт: вони цілком знищили динамітом один пасажирський літак. На щастя, обійшлося без людських жертв. Недавно терористи знищили два поверхи тамошньої контрольної вежі. Летовище, радіостація і порт — це головні цілі терористів з уваги на розголос кожного такого „геройського" вчинку.

● **Нігерія** обіцяла муринським партизанам, що боряться проти португальського режиму в Анґолі, допомогу ліками, харчами, одягами „та іншими засобами". Португалія протестує проти такого втручання Нігерії в її „внутрішні справи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25 — Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

За волю економіки

У своїй великій промові на 50-ій річній конвенції крайової Торговельної палати у Вашингтоні в минулий понеділок президент Дж. Ф. Кеннеді старався розвіяти недовір'я, що його вже й раніше мав світ фінансів, промислу й торгівлі до його уряду і що особливо зросло після квітневого „інциденту" з великими сталеварнями. Як відомо, під безпосереднім натиском Президента й різних органів державного апарату сталеварні відкликали підвищення ціни на сталь, яке вони проголосили були без попередження уряду. Американські бізнесмени добачили у тому натискові потвердження своїх попередніх закидів на адресу уряду, що він намагається обмежити традиційну свободу американської економіки, базою якої є приватна господарка, приватна ініціятива й вільна конкуренція. Президент заперечував у згаданій промові, начебто він, чи пак його адміністрація, намагались накидати ціни. Він запевняв, що в інтересі держави є розвиток промислу й торгівлі та їхні зиски, бо в цих зисках бере участь і держава. Він висловив бажання і надію на „краще взаємне зрозуміння і співпрацю" між трьома вирішними для економіки чинниками: державою, світом бизнесу і робітництвом.

Промова президента Кеннеді доказує, що він здає собі справу з неприхильних настроїв в колах американського бизнесу і — намагається їм протидіяти. Але — він не переконав слухачів. Суть згаданого недовір'я полягає в тому, що нинішній адміністрації закидається неоднаковий підхід до працедавців і робітників, з гострими виступами проти підвищування цін промислом та фаворизування робітничих спілок, політика яких наставлена на щораз вищі платні. Президент твердить, що він бореться принципово проти спіралі цін і платень, як загрози інфляції, і що він стосуватиме закон Гартлі-Тефта проти страйків, отож закиди в упривілеюванні робітничих спілок несправедливі.

Спір між працедавцями і робітниками був, є і буде, поки існуватимуть ці два світи, і йде тільки про нормування між ними відносин на базі взаємного розуміння потреб національної економіки та співпраці для спільного добра. Американські працедавці, як і робітники, недовірливо ставляться до втручання збоку державних властей. Позиція державних чинників завжди трудна і складна, бо ж іде не тільки про питання економіки, а й про безперервність та високу ефективність праці в промислі, що працює на оборону. Закид збоку промисловців і торговельників, що уряд фаворизує робітничі спілки, не стосується тільки питання страйків та вимог підвищення платень: фактом є, що мільйони сірих американських робітників не виграють на тому, що надмірно розрісся бюрократичний апарат робітничих спілок, високо оплачуваний з робітничих членських внесків. Ніде правди діти: коли робітничі спілки явно й одверто підтримували кандидатуру Дж. Ф. Кеннеді, то йому тепер трудно виступати проти тих спілок, дармащо вони обтяжені багатьма гріхами.

Промови президента Кеннеді й речника Торговельної Палати Ричарда Вагнера кинули жмут світла на глибшу суть спору, аніж „сталевий інцидент". Це йде спір між двома течіями, хоч може й прихованими і ще не викристалізуваними: тією, що є проти всякого втручання федерального уряду, отож держави, у вільну торгівлю і вільну конкуренцію, і тією, що змагає до чимраз більшої контролі дербжави над усіма ділянками її життя. Треба сподіватися, що американський клімат загальної свободи того спору не загострить.

Рекорди Верховного Совету

В днях 23 і 23 квітня ц. р. відбувалася у Москві т. зв. перша сесія Верховного Совету СССР, що його дехто на Заході, а віднедавна вже й сама ж таки офіційна совєтська преса називають „совєтським парляментом". Якою пародією на справжню парляментарну систему є совєтський „парляментаризм" може свідчити самий тільки перебіг цієї „першої сесії". За два дні Верховний Совєт, що складається із двох нібито палат — Совєту Союзу і Совєту Національностей — „обрав" не лише 33-членну президію Верховного Совєту й окремі президії Совєту Союзу і Совєту Національностей, але й цілий уряд СССР, чи пак Раду міністрів СССР, що складається із сімдесяти двох міністрів і їх заступників, і до того Верховний Суд СССР, що складається з шістдесят і одного судді, і вкінці 103-членну конституційну комісію. Але й тим не обмежилася діяльність учасників сесії: порядок нарад включав ще й розлогу доповідь міністра закордонних справ СССР Андрея Громика про переговори в Женеві і дискусію над цією доповіддю з промовами кільканадцятьох депутатів. Якщо до цього додати, що рівночасно з першою сесією відбувався пленум Центрального Комітету КПСС, який займався не тільки організаційними справами, але й питаннями сесії Верховного Совєту, то треба признати, що большевики досягли у своєму „парляментаризмі" справжнього рекорду: ніколи й ніде у світі ніякий парлямент не вирішував стільки справ за такий короткий час.

Таємницю цього „парляментарного чуда" можна з'ясувати хіба тільки тим, що і цілий Верховний Совєт і обидві його „палати" не мають нічого ані до вирішування, ані до обговорювання. Обрані до цих нібито законодатних совєтських установ депутати мають єдине завдання: одностайно, без ніяких запитів і дискусії, підносити руки і схвалювати те, що було вже заплянован й вироблене до подробиць Центральним комітетом компартії.

Але найбільш характеристичним з погляду на совєтську дійсність моментом цієї сесії „совєтського парляменту" було прийняття цілої низки „законів", в тому числі найголовнішого „Про затвердження Указів Президії Верховного Совєту СССР про посилення кримінальної відповідальности за посягання на життя, здоров'я і гідність працівників міліції і народних дружинників, за зґвалтування і хабарництво". Усі ті укази, прийняті ще в лютому ц. р. і „затверджені" Верховним Совєтом, друкуються тепер по всіх совєтських часописах і журналах, як найважливіше досягнення „законодатної діяльности" першої сесії Верховного Совєту шостого скликання. Перший з цих указів встановлює суворі кари, включно із смертною карою, за різні роди спротиву міліції і т. зв. народним дружинникам, які виконують „важливі обов'язки по охороні громадського порядку і прав громадян". Другий указ встановляє такі самі суворі кари, включно із смертною карою за зґвалтування, вчинені групами осіб або небезпечними рецидивістами. І третій наказує карати розстрілом — при особливо обтяжливих обставинах — тих осіб, які приймають звичайні в совєтській дійсності хабарі.

Затвердженням цих указів „совєтський парлямент" досяг другого свого рекорду, бо ж ніде в світі не ухвалювали парляменти таких драконівських законів. Надання цим указам сили законів свідчить про те, що злочини, яких вони стосуються, а саме виступи проти совєтських органів безпеки, хабарництво і випадки ґвалтування, досягли в СССР такого поширення, що вимагають уже безоглядного затискування кримінальної шруби.

ПОЛІТИКА І КОМЕРЦІЯ

Мюнхен. — Чи дозволено міністрові входити в ділові зв'язки з „бізнесменами"? Це питання стоїть тепер у Західній Німеччині не тільки в теорії, але й у практиці. Міністрові військових справ, що зветься Франц Иосиф Штравс, сталася пригода, яка може зіпсувати його блискучу політичну кар'єру. Пишемо „може", бо його справа знаходиться під слідством, і годі робити будь-які висновки, поки слідство не закінчиться.

Ф. Й. Штравс — баварець і є головою католицької частини тієї партії, на чолі якої стоїть д-р Аденауер, прем'єр уряду Західньої Німеччини. В Баварії Штравс має багато знайомих і приятелів, з якими зустрічається не тільки на партійних сходинах, але також приватно, при накритому столі.

Бюджет військового міністра в кожній сучасній державі найбільший: на купівлю зброї, на влаштування летунських майданів, на будування приміщень для війська і т. д. Міністер війни рішає, котрій фірмі передати те чи інше замовлення. Не диво, що до військового міністра надходять тисячі пропозицій і прохань від заінтересованих людей, щоб він вирішив ту чи іншу комерційну справу в їх користь.

Ще не так давно в різних країнах (наприклад, у королівській Румунії, в царській Росії і ін.) уважали за нормальну річ, коли міністер брав від фірми, якій давав замовлення, „провізію", просто сказавши — хабаря, за правилом: „рука руку миє". У Франції в 19-му стол., як і в Англії в першій половині минулого століття, міністри, коли йшли на демісію, мали капітал, що забезпечував їх на все життя. Коли відомий французький прем'єр, Гізо, в часі „буржуазного короля" Людовика Филипа (1830-1848) відійшов від влади, і стало відомо, що він не нажився державним коштом, то це викликало велике здивування в тодішньому суспільстві: мовляв, що за дивак, мав нагоду збагатитися, але „проґавив"...

Тепер, однак, у демократичних країнах відходить у минуле тип людини, що хоче жити з політики. Сучасна мораль вимагає, щоб люди з громадським інстинктом жили для політики.

А тепер до пригоди з міністром Штравсом. У Західній Німеччині є багато американського війська, якому потрібні приміщення. Американське міністерство оборони шукає фірм, які могли б ті приміщення збудувати. Свої пропозиції німецькі будівельні фірми посилають до Вашингтону. Звичайно, секретар оборони у Вашингтоні виявить більше довір'я до тієї фірми, що має рекомендацію від німецького міністра в Бонні. Отже, приятель Штравса, заможний видавець із Пассав, Канфінгер, звернувся до свого міністра, щоб дав рекомендацію фірмі, створеній у Німеччині для будування приміщень. Такий рекомендаційний лист дав Штравс у 1960-му році. Але між членами - спільниками фірми виникли суперечки, що дійшли до преси. Пішли поголоски, мовляв, Канфінгер казав декому, що він мусить „ділитися" з Штравсом прибутками будівельної фірми. Деякі органи преси вдарили у великий дзвін, і для вияснення справи парлямент у Бонні створив слідчу комісію.

Свідки виступають перед слідчою комісією різноголосо. Один твердить навіть, що чув слова Канфінгера про необхідність „ділитися" з міністром, і що люди, підіслані з доручення Канфінгера, пропонували йому, свідкові, 10.000 марок, щоб змінив свої зізнання.

Перед слідчою комісією виступає також міністер Штравс, який рішучо заперечив чутки про свою участь у „комерції". Він сказав, що до нього напливають тисячі прохань у різних справах, і він написав листа до Вашингтону в добрій вірі, що має діло з солідною німецькою фірмою.

Слідча комісія ще не скінчила своєї роботи. Але, незалежно від її рішення, очевидно, буде видана якась порада міністрам: перед тим, як писати рекомендаційні листи тій чи іншій фірмі, доручити спеціялістам вияснити, чи люди тої фірми гідні довір'я.

П. А.

Олекса Біланюк

КИЇВСЬКІ ТАНЦЮРИСТИ

З точки зору аматора українських народних танців виступи Державного Ансамблю Танцюристів Української ССР це справді величний спектакль. Хореографічне виконання, акробатична віртуозність артистів, краса і граціозність артисток — гідні подиву.

Та хоч глядач сприймає танок за танком з вдячністю і захопленням, все таки відчувається брак чогось невловного, що в рідкісних випадках проймає дрожем, а то й зволожує очі. Автор цих рядків прийшов на виступ Ансамблю з найкращим наставленням, одначе таких зворушливих моментів не зазнав. Можливо, причиною цього — надмірне очікування. Зворушення може виникнути лише спонтанно, і коли людина свідомо „прислухається", чи вона не зворушена, вона сама собі перешкоджає.

Знавці нашого танку, без сумніву, оцінять Київський Ансамбль об'єктивніше. Але можна думати, що й вони висловлять своє захоплення з деяким застереженням. Спеціялісти напевно звернуть увагу на деяку непослідовність у строях артистів.

У першому, привітальному танці „Ми з України" бачимо на сцені костюми з різних областей, і це зрозуміло, бо промовляє своїм символізмом. Але перемішання артистів у козацьких і гуцульських строях в композиції „Ніч під Івана Купала" напевно разитиме пуристів стилю. Та й самі гуцульські строї чи не надуживають мистецькою ліценцією: шаравари, навіть вузькі, і чоботи аж ніяк не підходять до чересів, кресань і сердаків.

Маестро Павло Вірський, мистецький директор Ансамблю, вияснив це авторові, мовляв, гуцули тепер уже в постолах не ходять. Це може й правда, але правдою також є те, що й червоних шараварів українці вже не носять. Де-де, але на сцені слід зберігати клясичну чистоту наших народних строїв.

Маестро Вірський твердив, що строї проєктував великий спеціяліст українського фольклору Анатолій Петрицький, і при цьому натякнув, що ми на еміграції вже багато дечого призабули. Як приклад, навів польські кунтуші, в яких наша еміграційна Капеля Бандуристів виступала по Европі. Справа кунтушів є дискусійною, але бездискусійним є сумний факт, що Український Заслужений Ансамбль провадить свої наради російською мовою. (Ансамбль перебуває в готелі „Говернор Клінтон" на розі 7 Евню і 31 вулиці і о 10 год. ранку збирається для цього в конференційній залі).

Закінчуючи завваги про строї, слід признати, що вони гармонізують своїми барвами і привабливі на вигляд. Проте, щодо фольклорної автентичности мистці Петрицький і Вірський могли б багато дечого навчитися від Югославського Ансамблю „Коло" чи навіть польського „Мазовше".

Цікаво, чи наші музикологи не скажуть щось подібне і про музичний акомпаньямент танків.

Самі танки виконує Ансамбль з неперевершеною точністю і ентузіязмом. Критик Джон Мартін („Ню Йорк Таймс", з 25-го квітня) пише: „Якби танці не були мережані чарівними інтерлюдіями дівчат, то хлопці з радістю затанцювали б себе на смерть своїми неймовірними підскоками, присідами і піруетами" Треба признати, що Вірському вдалося включити в танки доволі акробатично важких кроків майже без циркового присмаку.

Хореографічні креації Вірського, який має за собою 40 років танцювального досвіду, з того 25 років у клясичному балеті, переплітаються гумором, романтикою і бадьорістю. В загальному можна вважати, що Київський Ансамбль гідно зазнайомлює світ з українською народною танцювальною спадщиною.

Головно треба радіти, що внаслідок великого турне Ансамблю (18 міст у ЗДА і Канаді, плюс Мехіко і Куба) українське ім'я набере широкого розголосу. Якщо й інші критики зуміють добачити у виступах Ансамблю, як це добачив Джон Мартін, „виразний національний характер, той національний характер, яким українці так гордяться", — тоді освідомлювання Заходу щодо окремішности українців від росіян матиме ще більший успіх.

До певної міри аж дивно, як мало підкреслюється в оголошеннях совєтськість київських танцюристів.

Текст по-мистецькому ілюстрованої брошури про Ансамбль написаний з виразною симпатією до України. Немов його писано в повній свідомості існування великої національно - свідомої української еміграції. Маестро Вірський заявив, що він знає про існування в ЗДА коло 800.000, а в Канаді понад 1.200.000 громадян українського походження. Вірський сказав також, що радо зустрівся б з В. Авраменком.

Чи роля еміграції як „сторожа" була дійсно миродайною, чи це лише таке наше бажання, факт є фактом, що цю брошуру читатиме широкий круг американського культурного суспільства, який таким чином запізнається ближче з національною окремішністю українського народу.

Треба ствердити, що артисти й артистки мають у своїм розкладі дня час на оглядання Ню Йорку. Дівчата убрані зі смаком, і їх годі відрізнити на вулиці від американок. Зате більшість хлопців легко розпізнати по їхніх широких штанах і дворядових піджаках. Всі вони радо дають свої автографи на програмках, але всяка дискусія з ними обмежується чемностевими фразами. Якщо вам вдасться нав'язати ширшу дискусію з кимось із колективу, ви можете бути певні, що це хтось із адміністрації.

В дискусію з цими адміністраторами не варто вступати тим, хто мало обізнаний з економічною статистикою, історичними подіями і деталями політики „співіснування". Авторові доводилось прислухатися, як один з „адміністраторів" з легкістю розбивав поверховні аргументи наших студентів.

Під цим оглядом Київський Ансамбль зовсім не різниться від совєтських наукових делеґацій, з якими авторові доводилося зустрічатись останніми роками в Европі й Америці. Велика різниця лише в тому, що Київському Ансамблеві воленс - ноленс припадає завдання пропаґувати окремішність української нації від російської. Чи собі цього Кремль бажає, чи ні, це завдання збігається з місією української політичної еміґрації.

Культурний обмін Заходу з Україною — це вода на наш млин. Хотілося б вірити, що рішення Кремлю дозволити на цей обмін було до певної міри вимушене українською політичною еміґрацією, яка своїми великими починами, як видання Енциклопедії Українознавства, турне по Европі Капелі Бандуристів Китастого й Божика, намагання створити при Колюмбійському університеті катедру українознавства і т. д. — звертає на себе більшу увагу Заходу, як ціла Українська ССР.

Українська політична еміґрація повинна радіти, якщо своєю мистецькою і науковою діяльністю вона причиниться до того, що „старшому братові" доводиться випускати „молодшого" у світ.

ГОЛОС ЧИТАЧА

Якої заспівати?

Цікаву й актуальну тему заторкнув п. Овечко під поданим вище заголовком у „Свободі" (ч.76.). Наша молодь не співає, бо немає для неї нових, сучасних пісень, бо поети й композитори не творять пісень, які зацікавили б молодь — пише п. Овечко.

Багато причин складається на те, що наша молодь не співає, не любить співати, бо мабуть не відчуває потреби виявляти свої почування піснею. Чи вина в цьому самої молоді? Ні! Любов до пісні є спадковою, що любов до пісні перебирає дитина від батьків, дістає її з грудей матері, але цю спадковість треба піддержувати, треба сприяти її розвиткові, так само, як розвиткові мови, бо коли дитина не чутиме людської мови, то й говорити не буде. Згодом, коли дитина чує пісню з уст матері, вчиться її і зживається з нею, у дальшому й сама пробує співати, а з цим розвивається не тільки любов до пісні, але й голос дитини. Так було в „давніх добрих часах" на Батьківщині, і тому маємо заслужену славу співучого народу, який співав від колиски до гробової дошки. Теперішнє покоління виросло у змінених обставинах. Для більшости першими піснями були не колискові пісні, а гук гармат і бомб, воєнні вигуки, крики й свари або зовсім не мистецькі пісні у спільних таборових кімнатах, в яких і матерям було не до співу. І так діти росли й розвивалися без пісні.

А чи дуже змінилися обставини на нових місцях поселення, у спокої і добробуті? Чи тут дитина чує колискову пісню, чи чує її, коли підростає, вдома від батьків? Навряд. Мама сама може не знає пісень, або не має часу їх співати, повертаючись змучена з праці. А втім, пощо співати і витрачати час і голос, коли це зробить змеханізована музика радіо чи телевізії, байдуже яка. У школах також не дуже звертають увагу на спів, тож де і коли має молодь навчитися співати, набути охоти до співу?

Друга справа, як пише п. Овечко, тепер нема пісень, які підходять молодим людям, бо їх ніхто не творить. А хто ж витворив тисячі народних пісень, як не сама молодь? Хто створив ті, нині старі, пісні, як не молоді тоді композитори Лисенко, Стеценко, Вербицький, Матюк, Копко та інші? Стрілецькі пісні творили молоді тоді Купчинський чи Льонько Лепкий, пластові постали в гуртах молоді на таборах, так само і повстанські пісні витворили молоді бойовики. Чому ж нині сама молодь не творить нових пісень, згідних з духом часу? Є у нас молоді музики, є молоді поети, чому ж нема вияву їхньої творчости? Правда, головна вина тут по стороні поетів, бо вони перші мають промовити слово, до якого вже хтось добере мелодію. Але теперішня поезія, не во-гнів деяким поетам, тяжко надається для музики. Ану, хай хтось спробує підібрати мелодію до поезій Емми Андієвської і цю пісню спопуляризувати.

А втім, постають і тепер нові пісні, з новою тематикою, але їх не чути серед молоді. Недавно появилися „Молоді пісні" Савицької - Фоменка; деякі з них аж просяться, щоб їх спопуляризувати, але діло не йде. А чи співає наша молодь „Київський вальс", „Де трави похилі", „Рушничок" „Марічку" або й інші пісні, які постали тепер на Батьківщині і знані вже на еміґрації? Немає в них ані політичної пропаганди, ані партійного „сосу", — от, звичайні собі любовно - настроєві пісні, на які тамошня верхівка споглядає „косим оком", як на дрібнобуржуазні чи міщанські. Значить, якщо ці пісні „їм" не до вподоби, то може не погані для „нас".

Якщо хочемо, щоб наша пісня не загинула, а росла, то прикладімо й для цього трохи власного зусилля. Учімо дітей музики, співаймо з ними вдома, співаймо чи учімо їх співати на сходинах молодечих організацій, на таборах і при кожній зустрічі з молоддю. Але співаймо не з „примусу" чи обов'язку, а для приємности, для розваги і для заохочування молоді. Влаштовуймо конкурси на пісенні твори для молоді, влаштовуймо змагання молодечих співочих гуртів, даваймо нагоду розвивати любов до пісні і пізнавати її. У Західній Европі відбуваються щорічно, у різних місцевостях, змагання молодечих співочих і оркестрових гуртів, у яких беруть участь різнонаціональні групи, але у звідомленнях з цих імпрез я не зустрічав ні одної української групи, хоч наша еміґрація розсипана по всьому світі.

Якщо наша молодь буде зростати у пісенному довкіллі, як колись на Батьківщині, то полюбить пісню, і вона стане для неї „щоденним хлібом", а тим самим поверне нам славу співучого народу.

Осип Залеський

Д-р Василь Омельченко

Проф. НАТАЛЯ ПОЛОНСЬКА - ВАСИЛЕНКО

(1)

Цього року закінчується 78 років життя й 53 роки науково-академічної діяльности проф. д-ра Наталі Полонської-Василенко.

Наталя Дмитрівна Полонська-Василенко (Моргун) народилася 31 січня ст. ст. 1884 р. у Харкові, але все її життя від 1889 р. аж до еміграції (в 1944 р.) зв'язане з Києвом. Там 1901 р. вона закінчила Фундуклеївську жіночу гімназію, історично - філологічний факультет Вищих Жіночих Курсів, а 1913 р. одержала диплом 1-го ступня університету св. Володимира. В 1912-1915 р. р. Наталя Дмитрівна була асистентом при катедрі історії Росії та методики історії на київських Вищих Жіночих Курсах, водночас викладаючи історію в кількох київських жіночих гімназіях (починаючи з 1910 року).

1915 р. Наталя Дмитрівна склала магістерські іспити, а 1916 р. стала приват - доцентом університету св. Володимира з дорученням читати обов'язковий курс археології і завідувати музеєм археології університету. Окрім того, в 1916-1920 р. р. Наталя Дмитрівна була професором київських Вищих Жіночих Курсів Желукіної, Народного Університету, Інституту Географії й Інституту Археології.

1920 р. в Україні большевики провели реформу високих шкіл, зліквідувавши університети, а одночасно і Жіночі Курси та Інститут Географії. Залишився Інститут Археології, який знято з державного бюджету й передано на „самооплатність", тобто на утримання коштом оплати за слухання курсів. Фактично створилися такі умови, що праця в Інституті навчального персоналу була безплатною.

Народний комісаріят освіти не міг знайти відповідного місця для Інституту, який не відповідав його схемам, і тому його перекидали з одного відомства до іншого. Нарешті, він був прикріплений до науково-дослідчої катедри історії мистецтва (головою її був академік Ф. І. Шміт). Інститут був важливою установою, де викладалися дисципліни, яких не було в інших високих школах, і з нього вийшло багато дослідників мистецтва, археології, етнографії. Наталя Дмитрівна викладала в цьому Інституті курси археології і ввесь час була його вченим секретарем.

1920 року Наталі Дмитрівні запропоновано катедру археології у Пермському університеті, але вона відмовилася, так само, як 1922 року відмовилася від катедри історії мистецтва в азербайджанському університеті, в Баку. В 1927-1931 р. р. Наталя Дмитрівна була професором Київського Художнього Інституту. Лише року 1940 дістала вона можливість відновити професорську діяльність у Київському Державному Університеті.

На еміграції Наталя Дмитрівна була професором Українського Вільного Університету в Празі (з 1944 р.) і в Мюнхені (з 1945 р.), де викладала історію України, а в 1946 р. — професором Української Православної Богословської Академії в Мюнхені, займаючи катедру історії Української Церкви.

Наукова діяльність Н. Д. Полонської - Василенко розпочалася в 1909 році, коли вона працювала над дослідженням вотчинного архіву кн. Куракіних і П. Чічеріна, що знаходився тимчасово в Києві. Того ж року надруковано її перші праці — в збірнику під редакцією проф. М. В. Довнар-Запольського: „Русская история в очерках и статьях", т. I (книга вийшла з датою 1910 року, Москва). Там вміщено три статті Наталі Дмитрівни: „Источники, происхождение и состав „Русской Правды"", „Сельское и городское население древней Руси" і „Степняки".

1909 року Наталя Дмитрівна працювала в Київському Музеї й під проводом відомого українського археолога В. Хвойки брала участь в археологічних розкопах у Білгородці (коло Києва). Цим розкопам присвячена її стаття: „Археологические раскопки в Белгородке", яка була надрукована в „Трудах XV Археологического Съезда в В. Новгороде". На тому ж з'їзді вона зробила наукову доповідь.

В 1913-1914 роках появляється великий „Культурно-исторический атлас по русской истории", складений Наталею Дмитрівною, під ред. М. В. Довнар - Запольського. Цей атлас був призначений для учнів середніх шкіл. На 120 таблицях „ін фоліо" вміщено понад 1000 знімків з пам'яток старовини, починаючи з палеоліту до середини XIX століття: архітектура, одяг, прикраси, зброя, церковна утвар, письменство, побутові речі, мистецтво. В кожному з трьох випусків значна частина була приділена культурі України, а український, т. зв. Полуботківський килим дано на окремому аркуші, в фарбах. До таблиць подано докладні пояснення.

Український характер видання атласу не сподобався російському міністерству освіти, і атлас не був допущений до шкільних бібліотек, одначе широко розійшовся, навіть поза межами України.

1916 року Наталя Дмитрівна працювала в Москві під керівництвом відомого археолога В. Городцова.

Починаючи з 1913 року, основне місце в праці Наталі Дмитрівни займають досліди над історією України. З 1914 р. вона працювала в архівах України й Росії, визбируючи матеріяли для своєї монументальної праці „Заселення Південної України в XVIII столітті".

З 1924 до 1943 року (з перервою в 1934-1937 р. р., коли зліквідовано майже всі гуманітарні установи Академії, а їх наукових співробітників, в тому числі й проф. Полонську-Василенка, звільнено) Наталя Дмитрівна була старшим науковим співробітником Української Академії Наук у Києві, працюючи спочатку як співробітник з окремим дорученням при катедрі академіка Д. І. Багалія, а далі в Комісії Соціяльно - Економічної Історії України XVII-XIX ст., як учений секретар Комісії (головою її був академік Багалій), а потім в Інституті Історії України. В Академії Наук вона досліджувала історію Південної України та Запоріжжя, а також працювала над історією славнозвісної Києво - Межигірської порцелянової фабрики, якій присвятила дві монографії, оперті на архівних матеріялах („Робітництво на Києво - Межигірській фабриці" й „Києво-Межигірська „фабрика""), що також не побачили світу (загинули під час другої світової війни).

ХРОНІКА ТРЕНТОНУ, Н. Дж.

Різдво Христове 1961/62 святковано в нас вже за назріваючою традицією подвійно, тобто за календарем „новим", і за „старим".

„Коляда" — проводилася в нас втертим шляхом. Колядували пластуни, сумівці, одумівці, очусівці, одвудівці, церковні братчики і сестрички. Колядували на все і на вся тільки не на ЗУДАК, ні У. К. К. А.

22-ге Січня — відзначено в нашому місті цього року дещо інакше, як це було минулими роками. На Святочну Академію, що відбулася в репрезетаційній залі Укр. Прав. Парохії Пресвятої Тройці — Святочний Комітет запросив чимало американських достойників з новобраним губернатором Гюзом та посадником міста Голендом на чолі. Із запрошення скористав містер Чарльз Е. Феррізон. Інші або прислали своїх заступників або оправдалися письмово. Участь в Академії взяли численно українці міста й околиці, а як виконавці — запрошений зі Скрентону п. Едвард Попіль, що провадив програму та проф. М. Чировський з доповіддю. В програмі виступав Мішаний Хор „Кобзар" з Філядельфії під кер. д-ра Антона Рудницького та при муз. супроводі на піяні п. Роксоляни Огродніk-Гарасимович. Деклямувала п. Ірина Бованко. Дохід з Вечора передано на Фонд Будови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Цієї самої неділі, 21 січня, відбулися в трьох місцевих українських церквах Торжественні Літургії в намірені Українського Народу з Панахидами за поляглих українських героїв, а організації молоді „Пласт" та „СУМА" відзначили акт 22-го Січня своїм 22-го Січневим Апелем в залі укр. катол. парафії св. Йосафата, на якому слово до молоді сказав пл. сен. д-р Теодозій Крупа. В понеділок, тобто в саму річницю 22-го Січня на будинку міського управління, на будинках церкви св. Йосафата та св. Юрія Переможця були вивішені українські й американські прапори. Про наші святкування американська преса подала замітки з фотознімками.

Загальні Збори Кредитової К-ви „Самопоміч" відбулися в неділю, дня 28-го січня в залі „Сокол Гом". Кооператива мала на 31 грудня 1961 р. — 206 членів. За час свого існування тобто від 6-го березня 1960 року по звітовий день 31 грудня 1961 р. Кредитова К-ва дала своїм членам 132 позички на заг. суму $122,835. Майно К-ви на звітовий день — $76,620.34. Головою К-ви є мгр. Євген Гец. Членами Управи: мгр. Ірина Бованко, Іван Галик, Іван Бойцун, мгр. Богдан Ковшевич, мгр. Роман Ганінчак, Богдан Дубик, інж. Роман Гуляй, Іван Котилевич, Микола Веремієнко, Іван Самокишин.

Станиця „Пласт" і її члени вшанували пам'ять померлого Начальника Пластуна — бл. п. проф. Северина Левицького в неділю, 4-го лютого Заупокійним Богослуженням та Панахидою в церкві св. Йосафата, яку відправили душпастирі оо. Теодорій та Йосип Атаманюки. Після церковних Богослужень відбувся Пластовий Апель, на якому наказ Крайової Пластової Старшини читав станичний пл. сен. Ярослав Лабка. Командував Апелем — пл. сен. Іван Костюк.

Поминки-Академію в честь Олени Теліги з нагоди 20 роковин її геройської смерти влаштував 10-го лютого місцевий Відділ Українського Золового Хреста під головуванням п. Марії Городиської. Святочну доповідь виголосила п. Павлина Різник з Ню Йорку. В програмі виступали: музичне тріо: скрипка — п. Дарія Кузик, фортепіян: п. Христя Ковшевич і чельо — п. Зенон Цісик, п. Марія Лампіка — деклямація, п. Христя Ковшевич — сольо на фортепіяні.

Укр. Кат. Церква св. свщм. Йосафата в Трентоні, Н. Дж.

70-ліття Митрополита Йосипа Сліпого — відзначила парафія св. Йосафата 18-го лютого торжественним Богослуженням, яке відправив о. Іван Вала ЧНІ з Нюарку в сослуженні оо. Теодозія і Осипа Атаманюків. Глибоко патріотичну проповідь виголосив о. І. Вала ЧНІ. Після Богослуження в залі парафії відбулися святочні сходини, — на яких промовляли о. парох Т. Атаманюк та д-р Теодорій Крупа. В місцевій американській пресі були поміщені згадки.

Пам'ять Тараса Чупринки — в 12 Роковини його смерти відзначили члени місцевого Відділу ООЧСУ під головуванням п. Зенона Федоровича 4-го березня Заупокійним Богослуженням та Панахидою в церкві св. Йосафата. Участь в Богослужбах взяли організовано в одностроях і з прапорами члени Станиці „Пласту", Осередку СУМА, Станиці б. вояків І-ої УД - УНА, Відділу ООЧСУ та численне українське громадянство.

Свято Жінки Героїні — влаштував 25 березня в залі „Сокол Гом" місцевий Відділ СУА ім. кн. Ольги під головуванням п. Ніни Самокішин. В програмі було: реферат п. Ніни Самокішин, виступ жіночого хору СУА під дир. п. Ірини Бованко, збірна деклямація (В. Струк, М. Лампіка, А. Бойцун, М. Глушок), музичне тріо (скрипка — п. В. Тритяк, фортепіян — п. Х. Ковшевич, баритон — п. І. Самокішин) та інсценізація „Світанок в Караганді" (О. Лисяка) в постановці арт. п. Л. Сердюк. Участь в інсценізації взяли: Л. Сердюк, О. Джаман, М.Лампіка, В. Струк, А. Войцун, І. Скрипчук, М. Глушок та В. Лампіка.

Відділ ОУА „Самопоміч" — відбув свої Річні Заг. Збори 1-го квітня. Уступаюча Управа Відділу в складі: п. Іван Понятишин (після ненадійної смерти бл. п. інж. Адама Мицика, що був головою Відділу) — як заст. голови, п. Михайло Шевців — секретар, п. Михайло Волинець — скарбник п. Осип Гоянюк — голова котр. Комісії та члени Управи: пп. Іван Галик і Степан Білик і Контр. ком.: — мгр. Євген Гец і Роман Максимів, здала звіти зі своєї діяльности, а нової Управи із-за малої кількости приявних, не вибрали. Збори мають бути продовжені в цілі обрання нової Управи. Відділ мав в дні 1. січня 1962 р. — 260 членів, майна на заг. суму $136.41, дав своїм членам допомоги на суму $146.

Свято в честь Тараса Шевченка — відбулося 8-го квітня в залі парафії св. Юрія Переможця. На програму Свята зложилися: доповідь — студ. пл. Христя Татомир, деклямації: пластунки Зірка Коропей і Марія Гафткович, сумівці: О. Яскір, Л. Паращак і О. Швець, скрипкове тріо: О. Надрага, Макар і Олесь Скрипчуки та інсценізація: „Дитяча присяга Т. Шевченкові" під кер. п. Л. Сердюк. Святом займався Святочний Комітет під головуванням п. Івана Микитина та був влаштований під патронатом Відділу УККА.

Танцювальна група Юного СУМА під кер. виховника п. Олекси Пліщука та мистецьким кер. п. Дмитра Надраги виступала 25 березня ц. р. на Семій Конференції стейту Ню Джерзі в готелі „Стейтс Трент". Такі конференції відбуваються кожного року, організовані Стейтовим Департаментом Освіти, Б'юром освіти для дорослих осіб, Нюджерзькою Радою Громадянства та Трентонською Радою Виховання. На цьогорічній Конференції, що відбувалася під патронатом високих американських достойників українська група, якою проводила пані Богданна Осадца — учителька школи українознавства при парафії св. Йосафата та пані Оксана Микитин — пластова виховниця (обі ці пані — це члени місцевого Відділу СУА, що спонзорував цей виступ), була центром зацікавлення. Сумівський юний балет викликав хвилю захоплення і одержав за те заслужене відзначення на самій конференції та згодом в американській пресі. Неменше признання мали обі пані за доцільні інформації про Україну й українських поселенців в ЗДА, що їх подавали перед і після виступу сумівських танцюристів.

Т-во Сприяння УНР — відбуло свої Річні Заг. Збори 25 березня, на яких обрано на голову Василя Кревсуна.

„Українсько - Американський Демократичний Клюб" — відбув 18-го лютого Річні Загальні Збори, на яких на голову обрано Михайла Кащука, місцевого будівельного підприємця. Клюб має за собою п'ять років існування і в останньому часі сильно пожвавив свою діяльність. При Клюбі існує школа українознавства, якою управляє п. Іван Гуща, акордіонова оркестра, спортова ланка та хор молоді. В місяці жовтні м. р. старанням Клюбу відбулося, мабуть перше в Трентоні, політичне віче в справі виборів губернатора стейту Ню Джерзі, яким проводив комішенер Марсель Вагнер з Джерзі Ситі, і на якому були в характері гостей — промовців посадник міста та посли й сенатори стейтової легіслятури, і численні українці.

Українська католицька парафія св. свщм. Йосафата придбала на власній площі при 1195Ф Дуц Евню велику нову будівлю власної церкви, побудованої впродовж 1961 року за плянами архітекта інж. Юліяна Ястремського коштом $200,000 (гл. фотознимка). Посвячення церкви відбулося при великому здвизі місцевого громадянства 26 листопада м. р. Акту посвячення довершив Митрополит Кир Аврозій Сенишин в сослуженні численних священиків. На бенкеті було понад 300 осіб вірних — членів парафії та запрошених гостей, серед яких чимало було й американців. Церкву розмальовує п. Христина Дохват із Філядельфії, а вітражі робитиме п. А. Баранський з Ню Йорку. Серед членів парафії є чимало щедрих жертводавців, що незалежно від обов'язуючого кожного члена самооподаткування на кошти будови, жертвують додатково високі суми на вивінування церкви, її розмальовання та на зовнішнє обладнання. — В днях від 8—15 квітня Святою Місією проводив о. Степан Вахталовський, ЧНІ з Вінніпегу. При церкві існує Церковний Комітет, Сестрицтво та церковний хор під кер. Івана Бігуна. При парафії приміщуються організації молоді Пласт, СУМА, Відділи ООЧСУ, „Самопоміч". Станиця І-ої УД — УНА, та інші організації. Душпастирями парафії є брати оо. Теодозій і Осип Атаманюки.

Т-во „Український Народний Дім" — одержало чартер. Ціллю Т-ва є придбання для трентонської громади власного Народного Дому. Головою Т-ва є п. Іван Самокішин.

Віра Аніцька — студ. коледжу та пластунка нарисувала під час побуту президента ЗДА Кеннеді в Трентоні перед виборами губернатора стейту Ню Джерзі портрет Президента, за що одержала з Вашингтону відручного листа від самого Президента та про це була згодом широка згадка в місцевій амер. пресі.

Грошова збірка на будову УВАН, яку проводила в нашому місті Збіркова Комісія під проводом доц. інженера Андрія Дерев'янка, дала суму $1,300. На цю квоту зложились індивідуальні пожертви місцевих громадян, організацій та установ.

Комітет для збірки грошових фондів на пам'ятник Т. Шевченкові в Вашингтоні в складі: п. Осип Гоянок, п. Михайло Мартиненко та Микола Веремієнко зібрав понад $1,000.

Яків Вайнгарт — це прізвище нового українського підприємця, що провадить фірмою „Ессо Лсльор Сервіс Сентер" — власну ґазолінову станцію та ґараж для направи автомашин при 830 Лсльор Ст.

юко

„Веселий Львів" у Філядельфії

Добігає вже п'ять років з часу, коли на „клаптику України на американській землі" — на нашій Союзівці відновився, відомий добре у воєнних роках в Україні ансамбль „Веселий Львів", створений Зеноном Тарнавським у Львові.

Цей ансамбль, що розважував і підтримував на дусі українську публіку у важких воєнних роках, опісля ніс також підтримку і розвагу воякам Першої Української Дивізії у її вишкільних таборах і українським заточенцям-робітникам в Німеччині.

В Америці відновився цей ансамбль, як сказано, на „Союзівці", де в минулих роках його виступ завжди збігався з тенісовим турніром КЛК підчас „довгого вікенду" на „День Праці".

Крім „Союзівки" ансамбль виступав в різних осередках Америки — зокрема в рямцях Літературного Ярмарку в Ню Йорку, в Клівленді, у Філядельфії і від кількох років щорічно в Шикаґо, де „Клюб Львовян" спроваджує що осені „Веселий Львів" до Шикаґа, згромаджуючи завжди понад тисячну публіку при великих моральних і непоганих матеріяльних успіхах.

„Веселі Львовяни" — Ірина і Юрій Лаврівські, Марія Лисяк, Ярослав Пінот - Рудакевич при музичному супроводі Зої Маркович і співпраці місцевих, виступлять вперше в цьому році у Філядельфії в дні п'ятого травня в залі Горожанського Клюбу на Френкліні. Цей виступ відбудеться під патронатом 20-го Відділу Союзу Українок Америки ім. Олени Теліги, головою якого є загально шанована і популярна, пані Михайлина („Бабця") Чайковська.

В програмі, зовсім новій, будуть скечі, сатиричні монологи, настроєві сценки, пісні і пісеньки, гумористичні виступи з текстами відомих наших авторів: Едварда Козака (Ека), Богдана Нижанківського, Олега Лисяка, Осипа Курочка та інших.

С. П.

Короткі вісті

● Адольфа Айхмана, засудженого на смерть в Єрусалимі за злочини під час останньої світової війни супроти жидів, відвідав в минулому тижні протестантський духовник Вільям Гулл. Він переконав Айхмана, щоб той прийняв і читав Біблію. Гулл заявив, що ще не стрічав такого „твердого" чоловіка, як Айхман.

● Савді - арабський король Савд заохочував в минулому тижні арабів з Палестини, де тепер Ізраїль, щоб вони наслідували альжирських арабів і збройно старались відзискати свою батьківщину. У тому випадку він обіцяв їм допомогу.

● В 1961-му році в ЗДА виконано тільки 42 вироки смерти за доконані злочини. Це найнижче число вироків смерти від 1930-го року, від коли почали вести статистику в цій ділянці.

✝

Володимир КРИВОКУЛЬСЬКИЙ

народжений 30-го квітня 1894 року в Угнові, повіт Рава Руська, сотник УГА, помер 2-го травня 1962 року в Елизабеті, Н. Дж., прийнявши Найсвятіші Тайни, по тяжких і довгих терпіннях.

ПАРАСТАС — відбудеться в ЧЕТВЕР і П'ЯТНИЦЮ, 3-го і 4-го ТРАВНЯ 1962 р., в год. 8:00 вечером, в похоронному заведенні McCracken Funeral Home, при 2124 St. George Ave., Elizabeth, N. J.

ПОХОРОН — в СУБОТУ, 5-го ТРАВНЯ 1962 року, в год. 9:00 ранку, з церкви св. Володимира в Елизабеті, Ню Джерзі.

Горем прибиті:

МЕЛАНІЯ — дружина
МАРІЯ — донька
Ольга ПАНЧИШИН — сестра
д-р Степан КРИВОКУЛЬСЬКИЙ — брат
д-р Маріян і д-р Юрій ПАНЧИШИН — сестрінки
Олімпія і Михайло ВАСЬКІВ — сестра і шваґер
Тетяна БУТОВИЧ — сестра
Марта ОЛІЙНИК — сестра
з Родинами

✝

Ділимося сумною вісткою зРіднею, Приятелями та Знайомими, що дня 19-го квітня 1962 р. упокоївся в Бозі, по довгій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами,

проф. Володимир БИЛІВ

народжений 30-го червня 1882 р., бувший старшина Української Армії, диригент та організатор церковних та світських хорів і оркестр, професор народніх та середніх шкіл.

Похорон відбувся в понеділок, дня 23-го квітня 1962 року, з греко-католицької церкви Найсвятішого Серця у Бінгемтоні, Н. Й.

Горем прибиті:

ДРУЖИНА,
СИН, СИНОВА і ВНУЧКИ

Вечір моди, пісні й танку у Філядельфії

Якщо хтонебудь із „філядельфійців" не був 28-го квітня ц. р. на „Вечорі моди, пісні й танку", влаштованому стараннями 20-го Відділу СУА у Горожанському Клюбі на Найставні — той має за чим жалувати! Я, хоч і не живу в „Місті братньої любови", то я із-за цієї любови до найближчих сусідів, а ще більше нефальшованої любови до пісні, музики й танку, поміимо відроблення приписового „шарварку" на Вечерниці „Червоної Калини" в Ню Йорку (цієї самої ночі, чи пак цього самого дня!) — там був! А за все те, що я там бачив, чув та в чому сам „активно сприймав участь", на цьому місці від себе та від всіх тих, що там були — Ваш усім дякую.

А було воно так: Сеньйорка філядельфійських жіночих (та не лише жіночих) організацій, Добродійка Михайлина Чайківська, популярно звана у Філядельфії та поза нею як

„Бабця" (до речі: прабабця, бо має правнука з подружжя внучки Мотрі Яцкевич і інж. Андрія Головінського, мама двох синів — соколів бл. п. д-ра Юрка і бл. п. сотника І УД. — УНА Романа, що згинув за Україну під Бродами та теща інж. Левка Яцкевича), відкрила цю імпрезу з питомим їй львівським гумором і „львівським балаком". Представивши молодих виконавчинь роль вечора, вона передала провід програми в руки загально відомої вже у Філядельфії та поза нею мисткині — абітурієнтки Пенсилвенійської Академії Мистецтв і студентки Пенсилвенійського університету п. Ніни Климовської. Те, що дальше ділось на гарно прибраній та оригінально ілюмінованій сцені й на залі, була справжня „краса". Одна по одній, гарніша одна за одну — входили на залю й на сцену в прекрасних одягах, власного помислу й власноручно вшитих піжамах, шляфроках, плащах, балевих і візитових суконках, а то й в штанах, пляжових костюмах, з шируками брилями — молоді адептки шарму, модерної штуки „десеңярства" й „моделярства" та що найголовніше — нічим не підфальшованої справжньої жіночої краси, елеганції і грації. Кожну „креацію" пояснювала фахово й дотепно Ніна Климовська, а публіка (переважно жінки) кожний виступ моделки нагороджувала гучними й заслуженими оплесками.

Показ моди переплітався виступами солістки - співачки, сольовими та збірними національними танками, а там, на закінчення — загальними танцями — під звуки доброї оркестри - „Веселий Звук" до самої півночі.

В програмі вечора брали участь: Ніна Климовська — конферанс'є, Софійка Лада фахова рисівничка моди, студентка „Мур Інституту" у Філядельфії, Олена Літинська — професійна модель, студ. Пенсилвенійського університету, що має за собою театральний вишкіл та диплом

„Чарм енд Моделінг Скул" у Філядельфії, Ірина Мельник студ. Високої Мистецької Школи при „Темпел університеті" у Філядельфії та б. учениця Валетної Школи П. В. Переяславець, Марта Лупішко — абсольвентка американської балетної школи, Ніна Туренко — студ. університету, Ася Новаківська — студ. університету, Ярка Грабовенська — студ. університету, Галя Савчак — (мецосопран) учителька співу в американських школах та відома піяністка Ждана Кравців. До танків приграваала знаменита оркестра „Веселий Звук" під кер. п. Гентоша (акордеон), Сухар (трубка), Шаркє (гітара), Николенко (джаз). Багатий буфет був в заряді пань із 20-го Відділу СУА. У ревії моди були репрезентовані місцеві фірми: Сарахман (футра), „Фортуна" (взуття), „Мода" (светери), „Ельдорадо" (біжутерія) та „Космос" (тканини).

Пані і панове! Кариває сніжинок, але всякі конвенції (зокрема конвенція УНСоюзу), з'їзди, ювілеї, весілля, хрестини, пікніки й академії — перед нами. Хочете мати успіх на цих імпрезах — вдягайтеся модно та не задорого! Не що зробити, вам покажуть наші чудові й працьовиті дівчатка, що поза своїми щоденними зайняттями, студіями, громадськими навантаженнями в Студ. Організаціях, Пласті і СУМА, поза твістом і рокен-ролом, не забувають за те, чиї вони дочки! Ми їх бачили та високо оцінюємо їхню працю й їхні інтенції причинитися до покращання нашого життя - буття на Землі Вашингтона! — Такими словами закінчила цю незвичайно оригінальну, свіжу та не нудно - штандартну імпрезу — „Бабця" — пані Михайлина Чайківська.

Від себе додаю: Вельмишановні Пані — Союзянки! (Із СУА і УНС) поспішіться з запрошенням цього прекрасного ансамблю наших дівчат до своїх осередків! Матимете направду на що подивитися та послухати! Напевно не пожалієте! А як це зробити, пані Михайлина Чайківська, агл. Централя СУА у Філядельфії напевно вам порадить! юко.

Україна на мапах американської преси

Відрадним явищем є, що ряди борців за правду про Україну побільшуються. Це видно в українській пресі, головно в „Свободі" і „Америці".

Щоб орієнтуватися, як американська преса ставиться до української проблеми, треба цю пресу переглядати чи перенумерувати. Тоді можна знати, яке становище зайняти до американської преси, яка дуже часто перекручує історичні факти про Україну.

Це найкраще зрозуміли Інформаційні Осередки студентських організацій у Філядельфії. Кожний з тих Осередків, який тісно співпрацює з Інформаційною Службою при філії УККА у Філядельфії, запренумерував один з тижневиків для американської молоді. Ці Інформативні Осередки не тільки реагують на фальшиві вісті про Україну, але і поміщують свої статті, як дотепер, головно про Т. Шевченка. Рівночасно пренумерата тих газет дає можливість слідкувати за висилом протестів чи просьб.

Однак не всі редакції американської преси йдуть назустріч побажанням нашої молоді. Між ними є тижневик „Американ Обзервер". Цей тижневик видає Сивік Едюкейшен Сервіс у Вашингтоні. Крім того вона видає також: Віклі Нюз Ревю, Джуньйор Ревю, Янг Ситизен і Сивік Лідер.

Дуже часто описуючи Росію, ця інституція подає мапу СССР без зазначення України. І хоч філядельфійська студентська молодь протестує проти цього від довшого часу, то головний редактор вповні згаданих тижневиків не звертає на це уваги і він далі поміщує мапу СССР без України.

Мапа є дуже важливий чинник у вихованні молоді і на це ми повинні звернути спеціяльну увагу. Як американська молодь буде знати, де є Україна, коли орган у Вашингтоні не подає її у своїх п'ятох тижневиках, які виходять в мільйоновому тиражі?

Думаємо, що ми, українці і громадяни Америки, маємо повне право домагатися, щоб повище згадана виховна інституція поміщувала також і мапу України в своїх тижневиках і виховувала американську молодь об'єктивно. Тому просимо всіх зацікавлених висилати прохання - протести до цієї інституції, щоб вона поміщувала мапу України на всіх мапах СССР. Україна є членом Об'єднаних Націй. Як така, вона повинна бути зазначена на мапах СССР, які ця виховна інституція видає.

Тільки масовим протестом можемо добитися добрих успіхів.

Адреса цієї інституції є:
Civic Education Service, Inc.
1733 K Street N.W.
Washington 6, D.C.

L. C.

Короткі вісті

● У Міддлтавні, Коннектикат, померла у віці 89-ох років Амі Е. Аркер — Джіллієн, яка, будучи пацієнткою в шпиталі, читала Святе Письмо. Але в 1917 році її засудили були до кари смерти за те, що отруїла 20 осіб, в тому двох чоловіків та 18 тих чоловіків, що в неї мешкали й харчувалися, і платили їй згори по дол. 1000 за досмертну опіку. Вона апелювала, і суд змінив їй кару смерти на досмертну тюрму.

● В Білому Домі повідомлено, що 73-річний батько Президента Джозеф П. Кеннеді поїде до Ню Йорку, де його в Інституті Фізичної Медицини лікуватимуть спеціялісти з паралічів його паралічу, на який він занедужав був 19-го грудня 1961-го року. Він вже може вимовляти окремі слова, але не може говорити цілих речень. Д-р Говард Раск, один з Нью Йорку до Палм Біч на Флориді, де ствердив, що пацієнтові потрібне є довше лікування в Ню Йорку при Медичному Центрі Нюйоркського університету.

● В Бельвю шпиталі, в Ню Йорку досліджували 100 немовлят, в тому і передчасно народжених, і ствердили, що ті немовлята походилися так, як їхні матері, що є наркоманками. Лікарі твердять таке: „Це спільне всім новонародженим, немовлятам, що вони мають всі ті прикмети, як їхні матері - наркоманки". Заспокоюючі ліки уратували всіх 100 немовлят.

Годжес запевняє, що уряд не буде вмішуватися до справи цін і платень

Вашингтон. — Секретар торгівлі Лютер Г. Годжес заявив на пресовій конференції, що уряд президента Кеннеді не буде вмішуватися до спорів між працедавцями і затрудненими в справі заробітних платень і цін на товари. Уряд робитиме інтервенції в справі платень і цін тільки тоді, коли вважатиме, що заіснувала загроза для росту крайової економіки, як це було у випадку цін на сталь. На запит журналістів про відношення між урядом і сталеварнями після сталевої афери, Годжес сказав, що представник сталевої індустрії Блав у зустрічі з президентом Кеннеді полагодив ту кризу, яка заіснувала була, і тепер сталеварні з довір'ям працюють для економіки країни. — На думку секретаря торгівлі промисловці будуть обережні при своїх плянах збільшувати ціну на товари. Те саме повинні робити і робітничі організації при вимогах збільшувати заробітну платні.

Адуля натякає на війну проти Катанґи і пропонує нові переговори

Леопольдвіль. — Прем'єр центрального уряду Конга Сиріль Адуля зробив недвозначну погрозу, що Конго поведе збройну акцію проти провінції Катанґи, якщо вона не відречеться остаточно свого сепаратизму. Адуля заявив, що в справі боротьби проти катанґійського сепаратизму він переговорює з різними „приятельськими країнами" та що отримав вже від них „підбадьорливі відповіді". Він зробив поважні закиди на адресу катанґійського президента Мойсе Чомбе, що той ніби веде подвійну гру та що крадькома спроваджує з закордону зброю для своєї провінційної армії. Але водночас Сиріль Адуля заявив готовість до продовжування переговорів з Мойсе Чомбе та знову запросив його прибути до столиці Конга Леопольдвіль. Адуля легковажно висловився про інцидент під час виїзду Мойсе Чомбе з Леопольдвіля, коли-то конголійський уряд не хотів дозволити на відлет його літака; Адуля заявив, що ця справа „зліквідована". В той сам час генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант висловився в Ню Йорку, що він не оцінює песимістично шансів замирення між центральним урядом Конга і конголійським президентом Чомбе та що члени місії ОН в Конго будуть активно сприяти дальшим переговорам між розсвареними конголійськими лідерами.

Кейзерлінг проти податкової програми президента Кеннеді

Вашингтон. — Колишній голова Ради Президентових Економічних Дорадників за президентури Гаррі С. Трумана — Ліон Г. Кейзерлінг, зізнаючи в Сенатській Фінансовій Комісії, твердив, що проєкт президента Кеннеді зменшити податки промисловцям від зроблених інвестицій, є „непотрібною витратою грошей". Промисловці мали б відтягнути собі від оподаткування по $8 від кожних $100 інвестицій в нові машини або фабричне влаштування. Кейзерлінг каже, що таке зменшення податків є нелогічне, і його не можна оправдати економічним досвідом. Кейзерлінг заявив, що йому прикро є противитися плянам, які виготовили його приятелі, що працюють в уряді президента Кеннеді. Професора Кейзерлінга підтримав консервативний демократ із Вірджінії, сенатор Гаррі Ф. Бирд, який казав, що уряд не сміє давати „субсидії" одній частині податківців, не зменшуючи податків іншим громадянам.

ХРОНІКА КЛІВЛЕНДУ

„Вісті ООЧСУ" появилися вперше при кінці лютого, як офіційний двомісячник управи відділу Організації Оборони Чотирьох Свобод України. На зміст чотирирінкового числа склалися статті про діяльність ООЧСУ, СУМА, Кредитівки і інше в нашому місті. Редагує колегія, яку очолює д-р Зенон Р. Винницький.

З ініціятиви УЗО, Відділ УККА, створено на основуючих зборах 4 березня Українську Інформаційну Службу — Відділ УККА в Клівленді. До управи увійшли: голова — І. Зубаль; Богдан Футей — заступник, Маруся Попович, Омелян Макогін — секретарі, мгр Ліда Волчук — скарбник, В. Сторожинський — архівар. Контрольна Комісія: проф. Михайло Пап — голова, д-р Михайло Тимків, д-р Микола Дейчаківський — члени. Завданням нової установи є в першій черзі спростовування фальшивих вісток про Україну і використовування прихильних виявів для української справи. Діяльність цієї установи проходитиме автономно при повній піддержці і співпраці УЗО, Відділ УККА.

Шевченківська Академія, що її влаштували Українські Злучені Організації в дні 25-го березня в залі Лінкольн Гай Скул, почалася відспіванням американського гимну п. Оксаною Іващенко. Відтак мужеський хор „Дніпро" під орудою п. Євгена Садовського проспівав „Заповіт". Змістовну доповідь про творчість поета і наші завдання виголосив ред. Аскольд

Ємець. В мистецькій частині програми виступали з деклямаціями в такій черзі: школяр Юрій Макогін — „Розрита могила", учениця Люба Адамович — „Сон" і студент-ка Марта Гордійчук — „Кавказ". Між точками хор „Дніпро" виконав, якого дуже гарно виконав „Кавказ", „Іван Підкова" і кантату „Вибір Гетьмана" з прекрасним сольовим виступом п. Романа Кассараба. Хорові акомпаніювала при фортепіяні п. Марія Грушкевич. Спільно відспіванням українським гимном закінчено свято, про яке появилася згадка в клівлендському щоденнику „Плейн Ділер". Учасники Академії одержували листівку, видруковану заходами УЗО і оформлену п. Михайлом Бабієм, до підпису і висилки до поштового уряду з проханням напечатати значок з портретом Тараса Шевченка.

Семінар на тему „Аспекти комуністичної інфільтрації в Америці" спонзорував Джуньйор Чембер оф Коммерс в готелі Пік - Картер 31-го березня ц. р. В програмі, що складалася з 6-ох доповідей, брали участь: сенатор Томас Додд, д-р Гергарт Німаєр, д-р Стефан Поссоні і проф. Михайло Пап, який промовляв на тему „Що ми можемо зробити". Модераторами дискусійних панелів були: член конгресу Френсіс Болтон, редактор „Плейн Ділер" Райт Браси, президент Болдвін-Воллес коледжу д-р А. Бондс і інші визначні американські громадяни.

В. Сторожинський
прес. референт

Сподіваються випродукувати 6,600.000 авт в цьому році

Дітройт. — Американська автова промисловість сподівається в цьому році випродукувати 6,600,000 авт, на 22 відсотки більше, як в 1961-му році. Це було б найбільшим числом в історії ЗДА поза 1955-им роком, коли в ЗДА випродукували було 7,130,000 авт. В 1961 число нових авт становило 5,408,600, а в 1960-му році випустили нових авт 6,011,500. Дженерал Моторс сподівається випродукувати в цьому році 3,500,000 машин (в 1961 р. — 2,578,000), Форд — 1,567,000 (1,696,400), Крайслер — 655,000 (691,000), Амерікен Моторс — 440,000 (377,900) і Стюдебейкер — 92,000 (56,300).

● Картина Любомира Кузьми відзначена. На виставці Професійної Ліги Американських Мистців, що відбувається тепер у Ню Йорку, картина українського мистця Любомира Р. Кузьми „Туліпани" відзначена почесною згадкою у відділі акварелі. Виставка відбувалася у приміщенні будинку Левер Гавз при Парк Евню і 53-ій вулиці і тривала до 29 квітня. Опісля ця виставка переїжджає до Тексасу.

ТАРЗАН, ч. 4831/ Знахор без маски!

Передтим, поки відбулося повішення, знахарове накриття голови злетіло і виявилася фантастична маскарада.

Чарлз Лейвер дивився з недовір'ям. — Добра ніч! Та ж це наш ловець Джансон!

Розпука найшла на Джансона, коли він став на ноги. Він мав вигляд тварюки в пастці!